

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No:1968/8

Karar No:1968/48

Karar tarihi:22/10/1968

Resmi Gazete tarih/sayı:23.5.1969/13205

İtiraz yoluna başvuran : Karaisalı Sulh Ceza Mahkemesi.

İtirazın konusu: Gayrimenkule Tecavüzün Define dair olan 5917 sayılı Kanunun tümünün, Anayasa'ya aykırı olduğundan iptali istenilmiştir.

I- Olay :

Taşınmaz mala müdahalesinin önlenmesi yolunda Kaymakamlıkça verilen karara uymayarak tecavüze devam ettiği ileri sürülen sanığın 5917 sayılı Kanun hükümlerine göre cezalandırılması isteğiyle kamu davası açılmıştır.

III- İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 26/12/1967 gününde Başkan İbrahim Senil, Başkan Vekili Lütfi Ömerbaş, Üye İhsan Keçecioğlu, Salim Başol, Feyzullah Uslu, A. Şeref Hocaoğlu, Fazıl Öztan, Celâlettin Kuralmen, Hakkı Ketenoğlu, Fazıl Uluocak, Avni Givda, İhsan Ecemiş, Recai Seçkin, Ahmet Akar ve Muhittin Gürün'ün katıldıkları ilk inceleme toplantısında: 22/4/1962 günlü ve 44 sayılı Kanunun 27. maddesi hükümleri uyarınca, iddianame ve yargılama tutanağı ve eğer varsa tarafların Anayasa'ya aykırılık konusundaki iddia ve savunmalarına ilişkin diğer yazılar örneklerinin de gönderilmesi için dosyanın Mahkemeye geri çevrilmesine karar verilmiştir.

Eksikler tamamlanarak geri gönderildiği bildirilen dosyanın incelenmesi için yapılan ve Başkan İbrahim Senil, Başkan Vekili Lütfi Ömerbaş, Üye İhsan Keçecioğlu, Salim Başol, Feyzullah Uslu, Fazlı Öztan, Celâlettin Kuralmen, Hakkı Ketenoğlu, Fazıl Uluocak, Sait Koçak, Avni Givda, Muhittin Taylan, Recai Seçkin, Halit ZARBUN ve Muhittin Gürün'ün katıldıkları 27/2/1968 günlü toplantıda, eksikliklerin tamamlandığı anlaşılmış olup kanunun tümünün iptali istemi karşısında bu konunun görüşülmesine geçilmiş ve sonuç olarak Mahkemenin, bakmakta olduğu davada bu kanunun yalnız 1., 5 ve 7 nci maddelerini uygulama durumunda olduğuna ve esasın, bu maddelerle sınırlı olarak incelenmesine, 7 nci madde hakkında oybirliği ile, diğer iki madde hakkında üyelere Salim Başol, Fazlı Öztan, Fazıl Uluocak, Sait Koçak, Avni Givda, Halit ZARBUN ve Muhittin Gürün'ün karşı oyları ile ve oyçokluğu ile karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ :

Daha Önce 5917 sayılı Kanunun tümü İpsala Sulh Ceza Mahkemesinin, Anayasa Mahkemesinde 1962/274 esas sayısını alan itirazı dolayısıyla incelenmiş ve Anayasa'ya aykırı bulunmadığı sonucuna varılarak itirazın reddine 21/2/1963 gününde 1963/40 sayı ile karar verilmiştir. (Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi : Sayı 1, Sayfa : 85-92 ve 2/5/1963 günlü, 11395 sayılı Resmî Gazete)

Görüşmelerin başında üyelere Şeref Hocaoğlu ve Muhittin Gürün, daha önce karara bağlanan 5917 sayılı Kanunun 1.5 ve 7 nci maddelerinin Anayasa Mahkemesi kararlarının

Esas No:1968/8
Karar No:1968/48

kesinliğini ve bağlayıcılığını belirten Anayasa hükmü karşısında, yeniden inceleme ve karar konusu olmayacağını ileri sürmüşlerdir.

Anayasa'nın 152. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesinin iptal kararları, karar tarihinde ve eğer ayrıca yürürlük günü belirtilmişse o günde iptal eylediği mevzuatı yürürlükten kaldırır. Yürürlükte bulunmayan bir kanunun, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülemediğine göre böylece çözümlenmiş konuların bir daha mahkemeye gelmesi düşünülemez. Dâvanın veya itirazın reddi ile sonuçlanan kararların birincilerinden farklı nitelikte olduğu meydandadır. Bunlara konu olan hükümler yürürlükte kalmış ve kararlar belirli durumlara ve koşullara dayanmakta bulunmuştur. Durumların ve koşulların değişmesi halinde sonucun da değişik olması gerekir. Böyle bir değişimin bulunup bulunmadığı ise ancak inceleme sonunda anlaşılabilir. Kaldı ki incelenecek olan eski dâva ve itiraz değil, yeni bir dâva veya itirazdır. Aksini düşünmek; bir kısım hükümlere dokunulmazlık tanımak, bu hükümler hakkında yargı mercilerinin yetkilerini kullanmalarını önlemek hukuki görüşleri dondurup ebedileştirmek olur. Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının böyle bir ereği bulunduğu düşüncesini destekliyecek, doyurucu bir kanaatin ileri sürülmesi mümkün değildir.

Şu duruma göre 5917 sayılı Kanunun tümüne yöneltmiş bir İtirazın daha önce reddedilmiş bulunması aynı kanunun 1. 5, ve 7. maddelerinin bu itiraz dolayısıyla yeniden incelenmesine engellik edemeyeceğinden sözü geçen üç madde ile sınırlı olarak esasın incelenmesine, Şeref Hocoğlu ve Muhittin Gürün'ün karşı oylan ile ve oyçokluğu ile karar verildikten sonra bu konuda düzenlenen rapor, itiraza ilişkin kanun ve Anayasanın ilgili hükümleri ve gerekçeleri ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

İtiraz konusu 5917 sayılı Kanunun 1., 5. ve 7. maddeleri şöyledir.

"Madde 1- Hakikî ve hükmi şahısların zilyed buldukları gayrimenkule başkası tarafından tecavüz ve müdahale edildiği takdirde o gayrimenkul zilyedinin ve zilyed birden fazla olduğu takdirde içlerinden herhangi birinin müracaatı üzerine o gayrimenkulün bağlı bulunduğu mahallin kaymakam veya valisi tarafından aşağıda yazılı hükümler dairesinde bu tecavüz ve müdahalede def ve gayrimenkul zilyedlerine mahallen teslim olunur.

Köye ait gayrimenkullere vaki tecavüzlerden köyün kanunî temsilcisi veya halkından herhangi biri tarafından bu maddede sözü geçen mercilere müracaat halinde dahi bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Zilyedine teslim olunan gayrimenkule başkaları tarafından vuku bulacak tecavüz ve müdahaleler yeni bir tahkikat yapılmaksızın derhal men edilir."

"Madde 5- Müracaat vukuunda, vali, kaymakam veya vazifelendirecekleri memur veya memurlar tarafından tahkikat yapılır.

Tahkikat 15 gün içinde ikmal edilerek karara bağlanır; bu müddet içinde karar verilmediği takdirde keyfiyet sebepleri ile üst makama bildirilir.

Verilen kararlar kesindir."

"Madde 7- Tecavüzü defedilen kimse, mahkeme karan ile kendisine teslim edilmeksizin o gayrimenkule tecavüz ederse birinci maddeye göre tecavüzü defedilmekle beraber sulh mahkemelerince iki aydan altı aya kadar hapis cezasına mahkûm edilir.

Eğer bu tecavüzü silâhlı bir kişi veya silâhlı olmasalar bile bir kaç kişi tarafından ika olunursa bir seneden üç seneye kadar hapis cezası verilir.

Esas No:1968/8
Karar No:1968/48

Bu dâvalar acele olarak görülür."

İtirazın dayandığı Anayasa'nın 7. ve 32. maddeleri de şöyledir:

Madde 7- Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır."

"Madde 32- Hiç kimse, tabî hâkiminden başka bir merci önüne çıkarılamaz.

Bir kimseyi tabî hâkiminden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz."

V- GEREKÇE:

İtiraz konusu 5917 sayılı Kanunun tümünün, Anayasa'nın 36/2., 114/1. ve 132. maddelerine aykırı olduğundan bahisle, iptali için İpsala Sulh Ceza Mahkemesince Anayasa Mahkemesine başvurulması üzerine verilen 21/2/1963 günlü ve 1962/274-1963/40 sayılı kararda da belirtildiği gibi, idare amirlerinin 5917 sayılı Kanun hükümlerine göre yaptıkları işlemlerin ve verdikleri kararların taşınmaz mal zilyedliğinin korunmasına ilişkin, bir geçici tedbir olmaktan ileri niteliği ve Anayasa'nın teminatı altında bulunan mülkiyet hakkının özüne dokunur ve Anayasa hükümleriyle çelişir bir yönü yoktur, idare amirlerinin bu yoldaki işlem ve kararlarının yargı yetkisinin kullanılmasiyle bir ilişkisi bulunmamakta; bu işlem ve kararların kesinliği de, zilyedi ve mülkiyet hakkını belli etmede yargı mercilerin! bağlayıcı ve başvurana son mertebeden hak sağlayıcı bir nitelik taşımamaktadır. İdari kararın verilmesinden sonra ilgililerin, uyuşmazlığın esasından çözümlenmesi için tab'î hâkimin yer aldığı mahkemeye her zaman başvurma hakkına sahip olmaları da bu konuda yargı denetiminin sağlamış olduğunu açıkça gösterir.

Şu duruma göre 5917 sayılı Kanunun 1., 5. ve 7. maddelerinin Anayasa'nın 7. ve 32. maddelerine ve öteki hükümlerine aykırı olmadığı ortadadır; itirazın reddi gerekir. Yalnız 5. maddenin son fıkrası yönünden üyelerden İhsan Keçecioğlu, Celâlettin Kuralmen, Ziya Önel ve Muhittin Gürün bu görüşe katılmamışlardır.

VI- SONUÇ :

1- 5917 sayılı Kanunun 1. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına oybirliği ile;

2- Aynı kanunun 5. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına üyelerden İhsan Keçecioğlu, Celâlettin Kuralmen, Ziya Önel ve Muhittin Gürün'ün maddenin son fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğu yolundaki karşı oyları ile ve oyçokluğu ile,

3- Aynı kanunun 7. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına oybirliği ile, 22/10/1968 gününde karar verildi.

Başkanvekili
Lütfi Ömerbaş

Üye
İhsan Keçecioğlu

Üye
Salim Başol

Üye
Feyzullah Uslu

Esas No:1968/8
Karar No:1968/48

Üye
A. Şeref Hocaoğlu

Üye
Fazlı Öztan

Üye
Celalettin Kuralmen

Üye
Fazıl Uluocak

Üye
Sait Koçak

Üye
Avni Givda

Üye
Recai Seçkin

Üye
Ahmet Akar

Üye
Halit Zarbun

Üye
Ziya Önel

Üye
Muhittin Gürün

KARŞI OY YAZISI

5917 sayılı Kanunun 5. maddesinin son fıkrasında yer alan (verilen kararlar kesindir) hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğunun nedenleri Mahkememizin 21/2/1963 günlü ve 1962/274 Esas ve 1963/40 sayılı kararının karşı oy yazısında etrafıyla açıklanmış olduğundan tekrarına lüzum görülmemiştir. Aynı görüşle yukarıdaki kararın bu kısmına muhalifiz.

Üye
İhsan Keçecioglu

Üye
Ziya Önel

Üye
Celâlettin Kuralmen

MUHALEFET ŞERHİ

1- Anayasa'nın 151. ve 44 sayılı Kanununun 27. maddelerine göre, bir dâvaya bakmakta olan mahkemenin, o dâva sebebiyle uygulayacağı kanun hükmünün Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle Anayasa Mahkemesine başvurması mümkün bulunmaktadır.

Halbuki iptali istenen 5917 sayılı Kanunun, yukarıdaki karar içinde metinleri aynen yazılı bulunan 1. ve 5. maddeleri, gayrimenkule tecavüzün def edilmesi için, zilyedin, idarî makamlara müracaat etmesi halinde, bunlar tarafından yapılacak işlemleri ve alınacak tedbirleri göstermektedir. Bu maddelerdeki hükümlerin, dolaylı veya dolaysız da olsa, hiç bir surette itirazda bulunan mahkemece uygulanmaları söz konusu değildir.

Esas No:1968/8
Karar No:1968/48

Bu sebeple mahkemece görülmekte olan dâva sebebiyle uygulanacak durumda olmayan 1. ve 5. maddelerin itirazın kapsamı içine alınması Anayasa'nın 151 ve 44 sayılı Kanunun 27. maddeleri hükümlerine uygun düşmez.

Kararın konuya ilişkin kısmına bu nedenle muhalifim

2- Bahse konu 5917 sayılı Kanunun tümü, bir başka .mahkemenin itirazı üzerine daha önce Mahkememizce incelenerek 21/2/1963 gün ve 1962/274-1963/40 sayı ile Anayasa'ya aykırı olmadığına karar verilmiş ve bu karar da 2/5/1963 günlü ve 11395 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.

Bu duruma göre aynı kanunun tümü veya belli bir kaç maddesi hakkında bir defa da bu itiraz üzerine yeniden inceleme yapılması ve işin esası hakkında yeni bir karar verilmesi, Anayasa'nın 152. ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki 44 sayılı Kanunun 50. ve 51. maddeleri karşısında mümkün olmadığından, bu itiraz üzerine, önceki karardan bahisle (Yeni bir karar verilmesine yer olmadığı) yolunda karar verilmesi gerekirdi.

Bu hususu açıklayan düşüncelerim, 27/6/1967 günlü ve 12632 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmış bulunan 28/6/1966 günlü ve 1963/132-1966/29 ve 14/2/1967 günlü ve 1963/144-1967/6 sayılı kararlara ait muhalefet şerhlerinde belirtilmiştir.

Açıklanan sebeplerle bu kararda benimsenmiş olan usule muhalifim.

3- 5917 sayılı Kanunun 5. maddesinin son fıkrasındaki (verilen kararlar kesindir) hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğunun nedenleri Mahkememizin, yukarıda 2. fıkrada sözü edilen 21/2/1963 günlü ve 1962/274-1963/40 sayılı kararına Miskin muhalefet şerhinde açıklanmıştır.

Aynı nedenlerle kararın, bu konuya ilişkin kısmına muhalifim.

Üye

Muhittin Gürün

Sayın Muhittin Gürün'ün karşı oyunun 2 numaralı bendine katılıyorum.

Üye

A. Şeref
Hocaoğlu

KARŞI OY YAZISI

Esas No:1968/8
Karar No:1968/48

Bir mahkemenin herhangi bir kanun hükmünü, Anayasa'ya aykırılığını ileri sürerek, Anayasa Mahkemesine getirebilmesi için bir davaya bakmakta olması ve o hükmün dâvada uygulanma yeri bulunması gerekir. (Anayasa: Madde 151)

İtiraz yoluna başvuran Karaisalı Sulh Ceza Mahkemesinin elindeki iş belirli bir gayrimenkule tecavüzü 5917 sayılı Yasa hükümleri uyarınca defedildiği halde mahkeme kararı ile kendisine teslim edilmeksizin o gayrimenkule tecavüzü sürdürmekten sanık kimsenin yargılanmasından ibarettir. Böyle bir durumda 5917 sayılı Kanunun 7. maddesi, iki aydan altı aya kadar hapis cezasını öngörmektedir. Sulh Ceza Mahkemesinin 5917 sayılı Kanuna ilişkin olarak dâvada uygulayacağı tek hüküm budur. Gayrimenkule tecavüzün defî konusunda 5917 sayılı Kanunla konulmuş öteki hükümler mahkeme dışında kalan yetkililerce iş mahkemeye gelmeden, hatta suç doğmadan önce uygulanmıştır.

Şu duruma göre 5917 sayılı Kanunun 1. ve 5. maddelerinin de inceleme kapsamı içine alınması isabetsizdir. Bu maddelerle, mahkemenin uygulayacağı hükümlerden olup olmama bakımından, 5917 sayılı Yasanın 2., 3., 4. ve 6. maddeleri arasında bir fark yoktur. Çoğunluk, mahkemece yasanın tümüne yöneltilen Anayasa'ya aykırılık iddiasının incelenmesini 1., 5. ve 7. maddelerle sınırladığı için çelişmeye de düşmüş durumdadır.

5917 sayılı Kanunun 1. ve 5. maddelerinin inceleme kapsamına alınmasına yukarıda açıklanan nedenlere karşıyım.

Üye

Avni Givda